

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
ítélete**

Az ügy száma: Pfv.III.22.286/2017/7. szám

A tanács tagjai: Böszörményiné dr. Kovács Katalin a tanács elnöke

Salamonné dr. Piltz Judit előadó bíró

. Döme Attila bíró

A felperes: felperes

A felperes képviselője:

. Gila Pál ügyvéd

Az alperesek: I. rendű

II. rendű

V. rendű

Az alperesek képviselői:

jogtanácsos I. rendűért

. Borbély Magdolna Ügyvédi Iroda

(ügyintéző: dr. Borbély Magdolna ügyvéd) II. rendűért

. Vörös József ügyvéd V. rendűért

Az I. és V. rendű alperesi beavatkozó:

beavatkozó

A beavatkozó képviselője:

. Járai Gábor Ügyvédi Iroda

(ügyintéző: dr. Járai Gábor ügyvéd)

A per tárgya: kártérítés

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél:

felperes

A másodfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma:

ővárosi Törvényszék 56.Pf.631.098/2017/6.

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:

Pesti Központi Kerületi Bíróság 16.P.89.243/2015/49.

Rendelkező rész

A Kúria a jogerős ítéletet részben hatályon kívül helyezi, az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatja és a marasztalás összegét 5.000.000 (ötmillió) forintra és az elsőfokú ítéletben meghatározott kamataira felemeli.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az I. rendű alperesnek 100.000 (százezer) forint, a II. és V. rendű alperesnek személyenként 127.000 (százhuszonhétezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

Kötelezi a felperest, hogy 2.340.000 (kétmillió-háromszáznegyvenezer) forint, az I-II-V. rendű alpereseket, hogy

egyetemlegesen 576.000 (ötszázhetvenhatezer) forint fellebbezési és felülvizsgálati eljárási illetéket fizessenek meg az államnak külön felhívásra.

Egyebekben a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

- [1] A felperes lánya 2010. március 15-én a vasútállomásról induló mozgó vasúti járműszerelvényből a vágányra esve súlyos sérüléseket szenvedett, mozgásképtelenné vált, majd egy tolató jármű a karját levágta. A felperes lánya a mentő megérkezését követően az ellátás ellenére a helyszínen életét vesztette.
- [2] Az alperesek vasúti személy- és teherszállítást, vasúti közszolgáltatást végző gazdasági társaságok.

A kereseti kérelem és az alperes védekezése

- [3] A felperes keresetében 18.000.000 forint nem vagyoni kártérítés és járulékai egyetemleges megfizetésére kérte kötelezni az alpereseket. Kérelme indokaként előadta, hogy az alperesek jogellenes magatartása miatt, gyermeke elvesztése okán sérült a testi épséghez, egészséghez fűződő joga.
- [4] Az alperesek ellenkérelmeikben a kereset elutasítását kérték, vitatva annak jogalapját és összecszerűségét.

Az első- és másodfokú ítélet

- [5] Az elsőfokú bíróság ítéletével egyetemlegesen kötelezte az alpereseket 1.800.000 forint és járulékai nem vagyoni kártérítés megfizetésére a felperes részére, a keresetet ezt meghaladóan elutasította.
- [6] Határozata indokolásában részletezte a bizonyítás eredményeként az alperesek részéről feltárt jogellenes magatartásokat. A szakvélemény alapján megállapította, hogy a felperes gyermekének halálát a két egymás után bekövetkezett trauma együttesen okozta, külön-külön valószínűsíthetően egyik sem vezetett volna a halálhoz, ezért az alperesek egyetemleges felelősségét állapította meg a felperessel szemben.
- [7] A Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 345. § (2) bekezdésére utalással azonban a károsult jelentős mértékű közrehatását állapította meg. Rögzítette,

hogy a nem vagyoni kár esetében nincs helye kármegosztásnak, azonban annak mértéke meghatározásánál figyelemmel kell lenni a károsult szabályszegő, súlyosan felróható - a baleset bekövetkezte oksági láncolatában elsődleges - közreható magatartására, az alperesek jogsértő magatartásának súlyára, a felperes életkorára, személyes körülményeire, a társadalomban elfoglalt helyzetére és a káresemény felperesnél okozott hatásaira. Ezeket a körülményeket együttesen mérlegelve, az I. és V. rendű alperes utasbiztosítása alapján a felperes részére kifizetett 500.000 forint kártérítés figyelembevételével határozta meg a nem vagyoni kártérítés összegét 1.800.000 forintban.

- [8] A felperes és az I. rendű alperes fellebbezése, valamint az V. rendű alperes csatlakozó fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.
- [9] Ítélete indokolásában rögzítette, hogy a perben beszerezett szakvélemény alapján az elsőfokú bíróság a két baleset tekintetében helyesen állapította meg azokat a jogellenes magatartásokat, amelyek a felperes kárával okozati összefüggésben állnak. Egyetértett azzal is, hogy az alperesek a fokozott veszéllyel járó tevékenységgel okozott kárért fennálló felelősség alól nem tudták magukat kimenteni. Ugyanakkor rögzítette, hogy a felperes lányának ajtónyitása kétség kívül leszállási szándékkal történt, amit egyértelműen alátámasztott a vonatindulást követő megnyilvánulása és az, hogy a helyét elhagyva úgy sietett a vonatajtóhoz, hogy valamennyi poggyászát magával vitte. Megítélése szerint a károsult halálát eredményező eseménysorban az elsőfokú bíróság helyesen minősítette károsulti közrehatásnak a leszállási szándékkal történt ajtónyitást. Ez a felróható magatartás azonban véleménye szerint nem eredményezhette az alperesek mentesülését, mivel a sértetti közrehatással összefüggő káreredmény elhárítható lett volna. Kiemelte, hogy ítéleti bizonyossággal nem volt megállapítható, hogy a felperes lánya a vonatajtó leszállási szándékkal történő kinyitása után kiugrott a vonatból, vagy a visszacsapódó ajtó által okozott sérülések miatt kiesett, kizuhant onnan. Ennek azonban a per eldöntése szempontjából nem tulajdonított jelentőséget. Rögzítette, hogy a sértetti közrehatás már önmagában az ajtó kinyitásával megvalósult, amely közrehatás a perbeli esetben igen jelentős mértékű volt. Úgy ítélte meg, hogy a felperest ért nem vagyoni hátrányok körét az elsőfokú bíróság helyesen és teljes körűen állapította meg, azokat súlyuknak megfelelően vette számításba, így az elsőfokú bíróság által megállapított összeggel egyetértett.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelmek

- [10] A jogerős ítélet ellen a felperes terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet, amelyben elsődlegesen annak hatályon kívül helyezését és keresetének helyt adó döntés meghozatalát, másodlagosan mindkét

fokú ítélet hatályon kívül helyezése mellett az elsőfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára utasítását kérte.

- [11] Kérelme indokaként előadta, hogy a jogerős ítélet sérti a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 163. § (1) bekezdését és 206. § (1) bekezdését. Állította, hogy az eljárás bíróságok tévesen állapítottak meg lánya részéről súlyosan felróható magatartást, amely jelentős mértékben közrehatott volna a baleset bekövetkeztében. Érvelése szerint a szakvélemény alapján a sebességre is figyelemmel nem mozgó vonatról történő leszállást kell feltételezni, hanem a már száguldó vonat ajtaja leütötte a lányát. Álláspontja szerint az alperesek felróható magatartása idézte elő a baleset lehetőségének bekövetkezését, az elsődleges és másodlagos balesetnél tanúsított magatartásuk, illetve elvárható intézkedésük elmulasztása hatott közre együttesen a baleset és annak eredménye bekövetkeztében. Megítélése szerint a baleseti láncolatban a leánya magatartása egy közbenső elem volt, amely alapján károsulti közrehatás a bizonyítékok megfelelő mérlegelésével nem állapítható meg.
- [12] Az alperesek felülvizsgálati ellenkérelmeikben kérték a jogerős ítélet hatályában történő fenntartását. Továbbra is hangsúlyozták, hogy a szakvélemény alapján egyértelműen megállapítható a felperes lányának balesetben történt közrehatása.

A Kúria döntése és jogi indokai

- [13] A felülvizsgálati kérelem részben alapos.
- [14] A Kúria a jogerős ítéletet a Pp. 275. § (2) bekezdése alapján a felülvizsgálati kérelem keretei között bírálhatta felül.
- [15] A Pp. 270. § (2) bekezdésének és a Pp. 275. § (3), illetve (4) bekezdéseinek együttes értelmezéséből következően az eredményes felülvizsgálat alapja lehet valamely anyagi jogi vagy eljárási szabálysértés, utóbbi azonban csak akkor, ha annak az ügy érdemi elbírálására lényeges kihatása van.
- [16] A felperes a perben előterjesztett kártérítési igényét az alperesek veszélyes üzemi felelősségére alapította. A felülvizsgálati eljárásban nem volt vitatott az alperesek helytállási kötelezettsége, ilyen tartalmú felülvizsgálati kérelmet a felek nem terjesztettek elő. A jogerős ítéletet a felperes abban a tekintetben támadta felülvizsgálattal, hogy lánya közrehatott-e a baleset bekövetkezésében. A felperes felülvizsgálati kérelmében e körben a bizonyítékok Pp. 206. § (1) bekezdése szerinti mérlegelésének helyességét vitatta.
- [17] A Kúria a felperes Pp. 206. § (1) bekezdésére történt hivatkozásával kapcsolatban kiemeli, hogy a felülvizsgálati eljárásban kizárólag abban az esetben van lehetőség a bizonyítékok

felülmérlegelésére, s ennek eredményeképpen a tényállás megváltoztatására, ha a jogerős határozat iratellenes, nyilvánvalóan okszerűtlen, ellentmondásos megállapításokat tartalmaz (EBH 2006.1526.).

- [18] Az alperesek felelőssége a Ptk. 345. § (1) bekezdése alapján objektív felelősség, vagyis az üzembentartók a kár bekövetkezéséért akkor is felelnek, ha vétkesség nem terheli őket. Rámutat a Kúria, hogy ez a felelősség azonban nem korlátlan, az alperesek a kártérítési felelősség alól annyiban mentesülnek, amennyiben bizonyítják, hogy a kárt olyan elháríthatatlan ok idézte elő, amely a fokozott veszéllyel járó tevékenység körén kívül esik. Az elháríthatatlan külső ok mellett kimentő ok lehet károsult közrehatása is. A Ptk. 345. § (2) bekezdése úgy rendelkezik, hogy nem kell megtéríteni a kárt abban a részében, amennyiben az a károsult felróható magatartásából származott. Tehát ha a károsult maga is elmulasztja az általában elvárható magatartás tanúsítását, a felróható magatartás eredményeként csökken a károkozó felelőssége.
- [19] Helytállóan hivatkozott arra a felperes felülvizsgálati kérelmében, hogy a károsult, jelen esetben a felperes lánya, felróható magatartásának bizonyítása a perben nem a felperest, hanem az alpereseket terhelte.
- [20] A felülvizsgálati kérelemre tekintettel tehát azt kellett megítélni, hogy a károsult milyen magatartást tanúsított a baleset bekövetkezésekor, illetve hogy esetleges felróható magatartásával hozzájárult-e, és ha igen, milyen mértékben a kár bekövetkezéséhez.
- [21] Kiemeli a Kúria: ténykérdés, hogy ha az ajtónyitást megakadályozó szerkezet üzemképes állapotban van, a főlégtartály-vezeték összekapcsolása megtörténik, az ajtó menet közben ekkora sebesség mellett nem nyitható, ami megakadályozta volna a baleset bekövetkezését. A közrehatás vizsgálata körében a rendelkezésre álló adatok alapján megállapítható, hogy a II. rendű alperes jegyvizsgálója - ahogy ezt vallomásában megerősítette - az indulás előtt meggyőződött arról, hogy a vonat ajtajai csukott állapotban voltak. Az ajtó becsukását a vasúti kocsiban tartózkodó tanúk vallomása is alátámasztotta. A tanúvallomások alapján megállapítható az is, hogy amikor a felperes leánya észlelte, hogy nem megfelelő vonatra szállt fel, felkiáltott és a csomagjaival együtt kiszaladt a peronra, majd ezt követően a vasúti kocsiban ülő személyek ajtócsapódást hallottak. Egyetértett a Kúria a másodfokú bírósággal abban, hogy ezekből a körülményekből egyértelműen lehetett következtetni arra, hogy a felperes leánya leszállási szándékkal hagyta el a helyét. A felperes leánya magatartásának, a tanúvallomásoknak és a szakértő véleményének együttes értékelésével helyesen állapította meg azt is, hogy a károsult közrehatott a baleset bekövetkeztében, mivel korábban az ajtó becsukott állapotban volt, a felperes leánya leszállási szándékkal ment az ajtóhoz, ezzel lehetővé tette, hogy az időközben kinyílt vagy

kinyitott ajtón keresztül a sínekre zuhanjon. Azonban a másodfokú bíróság a bizonyítékok iratellenes és nyilvánvalóan okszerűtlen mérlegelésével jutott arra a következtetésre, hogy bizonyosan a felperes leánya nyitotta ki az ajtót, ezt a perben rendelkezésre álló bizonyítékok nem támasztják alá kétséget kizáróan.

- [22] Téves a másodfokú bíróság álláspontja a tekintetben is, hogy nincs jelentősége annak, hogy a felperes leánya kiugrott a vonatból, vagy a csapódó ajtó lökte ki. Hangsúlyozza a Kúria, hogy e körben a bizonyítás az alpereseket terhelte, azonban e kötelezettségüknek az eljárás során nem tettek eleget. Bizonyítatlan maradt az az állításuk, hogy a felperes leánya kiugrott az akkor már kb. 35 km/h sebességgel haladó vonatból. Rámutat a Kúria, hogy ez a körülmény pedig jelentőséggel bír a közreható magatartásának értékelésénél.
- [23] A felperes a perben kizárólag nem vagyoni kártérítés megfizetésére kérte kötelezni az alpereseket. A nem vagyoni kártérítés esetében kármegosztásról nem lehet szó, mert nincs olyan számszerűsíthető kár, amely százalékos mértékben megosztható lenne. Rámutat a Kúria, hogy ha a károsult a kár bekövetkeztében közrehatott, azt a nem vagyoni kártérítésnél is értékelni kell, de nem a Ptk. 340. § (1) bekezdés alkalmazásával, hanem a nem vagyoni kártérítés összegének a mérlegeléssel történő megállapításánál.
- [24] A korábban kifejtettek alapján megállapítható, hogy a károsult felróható magatartása közrehatott a kár bekövetkeztében, ez pedig megalapozza a felperes részére egyébként megállapítandó nem vagyoni kártérítés összegének a csökkentését. Hangsúlyozza ugyanakkor a Kúria, hogy a károkozók tevékenységének veszélyes üzemi jellegéből adódóan az utas magatartásánál nagyobb súllyal kell értékelni az üzembentartók magatartását. Ezt az ügyben eljáró bíróságok a nem vagyoni kártérítés összegének meghatározásakor nem megfelelően értékelték.
- [25] Rögzíti a Kúria, hogy a károsult közrehatásának téves értékelésén túl a felperes a jogerős ítéletben megállapított nem vagyoni kártérítés összegének felülmérlegelésére okot adó egyéb körülményre nem hivatkozott, így a bíróság azt a felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálta felül. Mindezekre tekintettel a Kúria úgy ítélte meg, hogy a felperesnél a balesettel okozati összefüggésben felmerült nem vagyoni hátrány ellensúlyozására a károsult közreható magatartásának értékelése mellett nem alkalmas a megítélt nem vagyoni kártérítés összege; az e körben kifejtett mérlegelési tevékenység, a közreható magatartás értékelése kirívóan okszerűtlen, sérti a Pp. 206. § (1) bekezdésében foglaltakat, ezért a Kúria a nem vagyoni kártérítés összegét felemelte.
- [26] A Kúria a felperes felülvizsgálati tárgyaláson előadott azon hivatkozásával kapcsolatban, amely szerint a hozzátartozói igénynél nem értékelhető a károsult közrehatása, rámutat, hogy a felperes erre az eljárás korábbi szakaszában nem hivatkozott.
- [27] Ezzel kapcsolatban rögzíti a Kúria, hogy a Pp. 270. § (2) bekezdése

értelmében felülvizsgálati kérelmet az arra jogosultak kizárólag jogszabálysértésre hivatkozással terjeszthetnek elő. Ebből az következik, hogy a jogerős ítélet csak olyan kérdésben támadható e rendkívüli perorvoslattal, amely az első- és másodfokú eljárásnak is tárgya volt. A következetes bírói gyakorlat szerint a felülvizsgálatnak csak olyan jogi álláspont, illetve hivatkozás szolgálhat alapjául, amely az eljárás korábbi szakaszaiban is a per tárgya volt (BH 1996.372., BH 1995.163.). Mivel a felperes az eddigi eljárás során a hozzátartozói kárigény vonatkozásában a közrehatás kizártságára nem hivatkozott, így a Kúria a felülvizsgálati kérelem ilyen tartalmú hivatkozásait érdemben nem vizsgálta.

- [28] A kifejtettek értelmében a Kúria a jogerős ítéletet a Pp. 275. § (4) bekezdése alapján részben hatályon kívül helyezte, ebben a körben az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdésének megfelelő alkalmazásával részben megváltoztatta, és a nem vagyoni kártérítés tőkeösszegét 5.000.000 forintra felemelte.

Záró rész

- [29] A Kúria a felülvizsgálati eljárásban túlnyomórészt pervesztes felperest a Pp. 270. § (1) bekezdése szerint alkalmazandó Pp. 81. § (1) bekezdése alapján kötelezte az alperesek részére a jogi képviselőjükkel összefüggésben felmerült felülvizsgálati eljárási költség megfizetésére, amelynek összegét a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2) és (5) bekezdése alapján, a (6) bekezdés alkalmazásával állapította meg.
- [30] A tárgyi illetékfeljegyzési jogra tekintettel le nem rótt, az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 46. § (1) bekezdése szerint számított fellebbezési és 50. § (1) bekezdése szerint számított felülvizsgálati illeték megfizetésére a Kúria a pervesztesség-pernyertesség arányában kötelezte a feleket, amelyre tekintettel a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése alapján a felperes 1.040.000 forint fellebbezési és 1.300.000 forint felülvizsgálati eljárási, míg az alperesek egyetemlegesen 256.000 forint fellebbezési és 320.000 forint felülvizsgálati eljárási illeték megfizetésére kötelesek az állam javára.
- [31] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet a Pp. 274. § (1) bekezdése alapján a felperes kérelmére tárgyaláson bírálta el.

Budapest, 2018. október 10.

Böszörményiné dr. Kovács Katalin s.k. a tanács elnöke, Salamonné dr. Piltz Judit s.k. előadó bíró, Dr. Döme Attila s.k. bíró

A kiadmány hitelül:

bírósági ügyintéző

HM